

Libris

Otfried Preußler

KRABAT

U junior
UNIVERS ENCICLOPÈDIC

Otfried Preußler

KRABAT

Cuprins

Primul an

Moara din Mlaștina Scroafei	11
Unsprezece plus unu	17
Viața nu e ușoară	22
Drumuri în vis	27
Cel cu pana de cocoș	32
Hâș, pe bară!	39
Semnul frăției	44
Ia aminte, eu sunt meșterul!	53
Blaschke-Vinde-Boi din Kamenz	61
Fanfara militară	69
O amintire	80
Fără preot și cruce	85

Al doilea an

După legea morăritului și rânduiala breslei	95
O iarnă ușoară	102
Vivat Augustus	109
În zarea lumânării de Paști	117
Povești despre Pumphutt	125
Târgul de cai cu bucluc	133
Vin și apă	141
Lupta de cocoși	151
La capătul rândului	159

Al treilea an

Magul cel negru	169
Cum zbori pe aripi	176
Încercări de fug	183
Zăpadă peste semănături	189
Eu sunt Kربات	196
Dincolo de soare și de lună	202
Surprize	209
O trebușoară grea	216
Vulturul sultanului	223
Șuvița	233
Oferta	241
La cumpăna anilor	248

Primul an

Moara din Mlaștina Scroafei

S-a întâmplat în zilele dintre Anul Nou și Bobotează. Krabat, un băiat de paisprezece ani, se întovărășise cu încă doi băieți fără căpătâi din ținutul venzilor¹ și porniseră cu Steaua prin satele din apropiere de Hoyerswerda, cu toate că Înălțimea Sa, Principele Elector de Saxa, orânduise pedepse grele pentru cerșit și vagabondaj. Din fericire însă, nici judecătorii și nici alți slujbași nu prea țineau seama de asta. Coronitele de paie legate în jurul căciulilor erau coroanele celor Trei Crai de la Răsărit, iar micuțul Lobosch, cel mai poznaș dintre ei, se mânjea în fiecare dimineată pe față cu funingine, întruchipând pe magul cel negru și pășea mândru în față, ducând steaua din Vicleim pe care Krabat o fixase cu un cui de un băț.

Când intrau într-o curte, îl luau pe Lobosch la mijloc și începeau să cânte: „Osana, fiul lui David!”. De fapt, Krabat își mișca doar buzele, fiindcă tocmai era cu vocea în schimbare, așa că celelalte două majestăți trebuiau să cânte ele mai tare, ca să nu se observe.

¹ Minoritate slavă din Estul Germaniei

Mulți țărani tăiaseră câte un porc de Anul Nou și-i dăruiau pe crai din belșug, cu cârnați și slănină. Alții le dădeau mere, nuci, prune uscate, turtă dulce, ba o gogoasă, ba turtițe cu anason ori stele din turtă dulce cu scortșoară.

– Anul începe bine, își dădu cu părerea Lobosch în seara celei de a treia zile, și n-ar fi rău s-o țină tot așa până la Anul Nou.

Drept răspuns, ceilalți doi dădură gânditori din cap și oftară: Dă, Doamne!

Noaptea următoare o petrecură în fânarul fierăriei din Petershain; acolo s-a întâmplat să viseze Krabat, prima dată, visul acela ciudat.

Se făcea că pe o bară stăteau unsprezece corbi și se uitau la el. Văzu că la capătul din stânga mai era un loc. Deodată auzi un glas răgușit, care părea să vină din văzduh, de departe, strigându-l pe nume. Krabat nu îndrăzni să răspundă.

– Krabat! se repetă chemarea, și iar: Krabat! Vino la moara din Schwarzkollm! N-o să-ți pară rău!

În acel moment corbii se ridicară de pe bară și începură să croncănească:

– Ascultă de glasul meșterului, ascultă!

Aici Krabat se trezi. Ce lucruri năstrușnice vezi în vis, își zise. Se întoarse pe partea cealaltă și adormi la loc. Când se luminează, o porni mai departe cu tovarășii săi, și când își amintea de corbi, îl bufnea râsul.

Dar visul se repetă și în noaptea următoare. Din nou, glasul îl strigă pe nume. Ca și prima dată; corbii croncăniră:

– Ascultă-l!

Visul îi dădu de gândit. A doua zi îl întrebă pe țăranul la care înnoptaseră dacă a auzit de un sat pe nume Schwarzkollm sau așa ceva.

Gospodarul își aminti că auzise acest nume.

– Schwarzkollm, repetă el gânditor. Da, bineînțeles, în pădurea din Hoyerswerda, pe șoseaua înspre Leippe, acolo e un sat care se cheamă așa.

În noaptea următoare rămaseră în Gross Partwitz. Krabat visă iar visul cu corbii și cu glasul care părea să vină din văzduh. Totul era întocmai ca în primul și în al doilea vis. Dar acum Krabat se hotărî să urmeze îndemnul. Cum se crăpă de ziuă, se furișă din șură, lăsându-și tovarășii de drum dormind. La poartă întâlni o slujnică mergând spre fântână.

– Salută-i pe cei doi din partea mea, o rugă el, eu trebuie să plec.

Krabat își căută drumul întrebând din sat în sat. Viscolul îi arunca zăpada sticloasă în față, așa că iar și iar trebuia să se oprească să se șteargă la ochi. În pădurea din Hoyerswerda se rătăci și pierdu două ceasuri până reuși să iasă la șoseaua spre Leippe. Așa se făcu că ajunse în sat abia spre seară.

Schwarzkollm era un sat ca toate satele de câmpie: un șir lung de case și șuri, acum acoperite de un strat gros de zăpadă, de ambele părți ale șoselei. Din coșuri ieșea fum, din grămezile de bălegar se ridica abur, se auzea muget de vite. Pe gârla înghețată, copiii se dădeau pe patine chiuind.

Krabat se uită în zadar după o moară. Pe o uliță întâlni un moșneguț cu o legătură de vreascuri în spinare și-l întrebă de moară.

— Noi n-avem moară în sat, răspunse acesta.

— Dar prin împrejurimi?

— Doar dacă de *aia* vorbești..., spuse moșneagul și arătă cu degetul mare peste umăr. În Mlaștina Scroafei, la Apa Neagră, e într-adevăr o moară. Numai că..., și se opri speriat, ca și cum ar fi spus prea mult.

Krabat îi mulțumi și o porni în direcția arătată. După câțiva pași, simți că cineva îl trage de mânecă. Întoarse capul și văzu că era moșul cu legătura de vreascuri.

— Ce-i? întrebă Krabat.

Bătrânul se aplecă spre el și-i zise, cu frică în glas:

— Vreau să te previn, băiete. Ferește-te de Mlaștina Scroafei și de moara de la Apa Neagră: e vrăjită!

Krabat șovăi o clipă, apoi se întoarse și o porni din nou spre marginea satului, lăsând-l pe moșneag în urmă. Se întuneca repede și trebuia să fie atent să nu piardă cărarea. Începu să tremure de frig. Privind înapoi spre sat, vedea aprinzându-se câte o lumină, ici una, colo alta. N-ar fi mai înțelept să se întoarcă?

Ei na, își zise Krabat și-și ridică gulerul. Ce, sunt copil de tâță? Încercarea moarte n-are.

O bucată de drum, prin pădure, Krabat orbecăi prin ceață, până dădu de un luminiș. Când să intre în poiană, vântul sfâșie norii și apăru luna, învăluind totul într-o lumină rece. Văzu moara în fața lui. Ghemuită în zăpadă, întunecată, amenințătoare, o fiară uriașă, care își pândește prada.

Nu mă obligă nimeni să intru, se gândi Krabat, dar imediat își spuse că e un căcăcios, își luă inima în dinți, și pași

din umbra pădurii în poiană. Se îndreptă hotărât spre moară, găsi ușa închisă și bătu.

Bătu o dată, bătu a doua oară. Nici o mișcare. Nici lătrat de câini, nici scârțâit de trepte, nici clinchet de chei – nimic. Krabat bătu a treia oară, de-l dureau degetele.

În moară tot nu se mișca nimic. Încercă să apese clanța și ușa se deschise: nu era încuiată. Intră în tindă. Înăuntru – beznă și o liniște de mormânt. Doar în fund, abia de se ghicea o lumină.

Unde-i lumină trebuie să fie și oameni, își zise Krabat.

Înaintă bâjbâind, cu mâinile întinse. Când fu mai aproape, văzu că lumina venea printr-o crăpătură a ușii de la capătul culoarului. Curios, se furișă în vârful picioarelor și privi prin crăpătură.

Văzu o încăpere neagră, luminată de o singură lumânare. Lumânarea era roșie. Era lipită de o hârcă așezată pe masa care ocupa mijlocul încăperii. La masă ședea un bărbat gras, îmbrăcat în negru, foarte palid, alb la față, ca dat cu var. Ochiul stâng îi era acoperit cu un petec negru. În fața lui, pe masă, era o carte groasă, îmbrăcată în piele, legată cu un lanț. Bărbatul citea din ea.

Dintr-o dată bărbatul își ridică privirea și începu să fixeze ușa, de parcă l-ar fi zărit pe Krabat prin crăpătură. Krabat simți că privirea îl pătrunde până în măduva oaselor. Ochiul începu să-l mănânce, să lăcrimeze și imaginea din încăpere se șterse.

Krabat se frecă la ochi. Deodată simți, cum cineva din spate, îi pune pe umăr o mână rece ca gheața. Răceala îi pătrunse

Respect pentru prin haină și prin cămașă. Auzi un glas răgușit, vorbindu-i în limba vendă:

– Iată-te aici!

Krabat tresări, glasul îi era cunoscut. Se întoarse și se trezi față în față cu bărbatul cu petecul negru la ochi.

Oare cum a reușit să ajungă aici? În nici un caz n-a ieșit pe ușă.

Bărbatul ținea o lumânare în mână. Tăcut, îl cântări pe Krabat din ochi, împinse bărbia înainte și zise:

– Eu sunt meșterul de aici. Poți să intri ca ucenic la mine. Am nevoie de un om. Vrei, nu-i așa?

– Vreau, se auzi Krabat răspunzând. Vocea i se părea străină, de parcă n-ar fi fost a lui.

– Și ce ai vrea să te învâț? Morăritul sau și toate celelalte? îl întrebă meșterul.

– Și toate celelalte, răspunse Krabat.

Morarul îi întinse mâna stângă:

– Bate palma.

În clipa în care au bătut palma, casa a început să vuiască. Era de fapt un zgomot înfundat, părea să vină din rărunchii pământului. Podeaua se cutremura, zidurile începură să tremure, stâlpii și grinzile se clătinau.

Krabat scoase un țipăt și dădu s-o rupă la fugă, – departe, cât mai departe de aici! – dar meșterul îi tăie calea.

– Moara, strigă el, făcându-și mâinile pâlnie. A pornit moara!

Unsprezece plus unu

Meșterul îi făcu lui Krabat semn să-l urmeze. Îi lumină, fără un cuvânt, scara de lemn care ducea în pod, unde dormeau calfele. Krabat zări la lumina lumânării, douăsprezece priciuri cu mindire de paie, șase de o parte și șase de cealaltă. Lângă fiecare pat erau un dulăpior și un scăunel de lemn de brad. Paturile erau răvășite, câteva scăunele erau răsturnate, ici-colo vedeai ba o cămașă, ba o obială. Pasămite calfele fuseseră trimise la muncă direct din paturi.

Un singur pat era neatins. Meșterul arătă spre bocceaua de haine de la capătul lui:

– Sunt ale tale.

Apoi se întoarse și plecă, luând și lumânarea.

Krabat se trezi singur, în întuneric. Începu să se dezbrace pe îndelete. Când să-și scoată căciula, simți cu buricele degetelor coronița de paie. Ah da, ieri mai era un Crai de la Răsărit... Cât de departe i se părea totul...

Podul răsuna și el de hurelul morii. Noroc că băiatul era frânt de oboseală. Abia se întinse pe salteaua de paie și adormi. Dormi buștean, dormi și dormi, până îl trezi o rază de lumină.

Krabat se ridică în capul oaselor și încremeni de spaimă.

În jurul culcușului său stăteau unsprezece făpturi: unsprezece făpturi albe cu fețele albe și cu mâinile albe, care îl cercetau la lumina unui felinar.

– Cine sunteți? întrebă băiatul înfricoșat.

– Ceea ce ai să fii și tu în curând, îi răspunse una dintre fantome.

– Nu te teme, nu-ți facem nimic, adăugă alta. Noi suntem calfele de la moară.

– Sunteți unsprezece?

– Tu ești al doisprezecelea. Cum îți zice?

– Krabat. Dar ție?

– Eu sunt Tonda, calfa mare. Ele e Michal, el e Merten, Juro... Tonda le spuse numele, unul după altul. Dar era destul pe ziua de azi.

– Culcă-te la loc, Krabat. O să mai ai nevoie de forțele tale aici, la moară.

Fiecare se lungi pe priciul său, ultimul stinse felinarul și toți se puseră pe sforăit.

La masa de dimineață, flăcăii se adunară în odaia calfelor. Stăteau toți doisprezece la o masă lungă, de lemn. Mâncau păsat de ovăz, destul de gras, câte patru dintr-o strachină. Krabat era hămesit, băga păsat în el ca un apucat. Dacă prânzul și cina erau pe cât promitea micul dejun, atunci halal trai la moară.

Tonda, calfa mare, era un flăcău zdravăn, cu părul des, încărunțit, deși după față nu părea să fi atins treizeci de ani. Din prima zi, Krabat prinse încredere în el. Calmul și felul prietenos în care îl tratase Tonda îl cuceriseră.

– Sper că nu te-ai speriat prea tare noaptea trecută, i se adresă Tonda.

– Nu prea, răspunse Krabat.

La lumina zilei, fantomele se dovediră a fi flăcăi ca toți flăcăii. Toți unsprezece vorbeau limba vendă și erau cu câțiva ani mai mari decât Krabat. Krabat avea impresia că-l priveau cu oarecare milă. Aceasta îl miră puțin, dar nu i se păru ieșit din comun.

Ce-i dădu de gândit însă erau hainele pe care le găsisese la capătii. Erau într-adevăr purtate, dar i se potriveau de minune, de parcă ar fi fost croite pentru el. Îi întrebaseră pe ceilalți de unde vin acele haine și ale cui fuseseră, dar, de cum rostise întrebarea, băieții lăsaseră lingurile jos și se uitaseră trist la el.

– Am spus cumva o prostie? întrebă Krabat.

– Nu, nu, răspunse Tonda. Lucrurile au fost ale înaintașului tău.

– Și, vru Krabat să știe, de ce nu mai e aici? A terminat ucenicia?

– Da, el... a terminat, răspunse Tonda în doi peri.

În acest moment ușa se deschise brusc și intra meșterul. Era furios; calfele se făcură parcă mai mici.

– Gata cu trăncăneala, se răsti el la ei și, fixându-l pe Krabat cu singurul său ochi, adăugă tăios: Cine știe multe moare. Repetă!

– Cine știe multe moare, îngăimă Krabat.

– Bagă la cap!

Meșterul ieși val-vârtej, și tranc!, ușa se trânti în urma lui.

Flăcăii se apucară iar în grabă să îmbuce, dar lui Krabat parcă-i trecuse foamea. Își ațintise privirea, nedumerit, spre tablăa mesei. Nimeni nu-l lua în seamă. Sau doar i se părea?

Când ridică ochii, Tonda îi făcu foarte ușor un semn cu capul, iar băiatul îi fu recunoscător. Simți cât de bine este să ai un prieten în moara asta.

După micul dejun, calfele se apucară de treabă. Krabat ieșise din cameră o dată cu ei. Meșterul îl aștepta în fața ușii, îi făcu un semn cu mâna și-i zise:

– Urmează-mă.

Krabat îl urmă afară din moară. Soarele strălucea, era ger, dar vântul se opri. Pomii erau plini de promoroacă. Meșterul îl conduse în dosul morii, deschise o ușă și intrară în magazia de făină, o încăpere joasă, cu două gemulețe oarbe, pline de făină. Totul era acoperit de un strat de făină gros de un deget: dușumeaua, pereții, cumpăna de stejar atârnată de tavan.

– Ia și mătură, zise meșterul, arătându-i mătura de după ușă, și plecă, lăsându-l să se descurce singur.

Krabat se apucă de treabă. După ce dădu de câteva ori cu mătura, fu învăluit de un nor gros de praf de făină.

Așa nu merge, se gândi el. Până ajung eu la capătul celălalt, în urma mea totul se umple iar de praf. Ia să deschid un geam... Dar ferestrele erau bătute în cuie pe dinafară, iar ușa era zăvorâtă. Putea s-o zgâlție mult și bine, să bată cu pumnii cât avea chef, nu ajuta la nimic: era prizonier.

Krabat începu să transpire. Făina îi încleia părul și sprâncenele, îl gâdila în nas, îl zgâria pe gât. Era ca un coșmar

care nu se mai termina. Făină și iar făină, formând un nor dens ca o ceață, ca un viscol.

Krabat abia mai putea respira, se lovi cu capul de cumpănă de-l apucă amețea. Să se dea bătut? Dar ce-o să zică meșterul dacă pur și simplu pune mătura la loc? Nu avea chef să se pună rău cu el, se temea să nu-și piardă mâncarea, care i se păruse bună. Se strădui să lucreze mai departe, din față în spate, din spate în față, fără răgaz, ceas după ceas.

În sfârșit, după o veșnicie, cineva deschise ușa. Era Tonda.

– Ieși de aici, strigă acesta. Prânzul!

Băiatul nu așteptă să-l cheme de două ori, ieși la aer clătînându-se și trăgând aerul în piept ca un înecat. Calfa mare aruncă o privire prin cămară și, ridicând din umeri, îi zise:

– Nu te amări, Krabat, toți am trecut prin asta.

Mormăi câteva cuvinte de neînțeleș, scriind ceva cu mâna în aer. Praful din magazie se ridică de parcă vântul ar fi suflat prin toate găurile și crăpăturile. Un nor de fum alb se năpusti ca un vârtej pe ușă afară, peste capul lui Krabat, îndreptându-se spre pădure.

Magazia era curată oglindă, nici un fir de praf. Băiatul deschise ochii cât cepele.

– Cum ai făcut?

Tonda ocoli răspunsul și spuse doar:

– Hai în casă, Krabat, se răcește ciorba.